

Utlåtande 2007:59 RII (Dnr 301-3013/2006)

Rum för barn i Stockholms stadsplanering
Motion av Cecilia Obermüller (mp) (2006:23)

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta följande
Motion (2006:23) av Cecilia Obermüller (mp) anses besvarad med vad som
anförs i detta utlåtande.

Föredragande borgarrådet Mikael Söderlund anför följande.

Ärendet

Cecilia Obermüller (mp) har till kommunfullmäktige ställt en motion (2006:23) om ”Rum för barn i Stockholms stadsplanering”, där det föreslås att stads-ledningskontoret får i uppdrag att i samarbete med övriga berörda nämnder ta fram en handlingsplan för att stärka barnperspektivet i planeringen.

Motionären utgår från vikten av att tillgodose barns och ungdomars behov och intressen utifrån FN:s barnkonvention och betonar att plan- och bygglagen vilar på principer om medborgarinflytande och människors inflytande. Med utgångspunkt från barns behov föreslår motionären att följande åtgärder genomförs.

- utveckla metoder för barns och ungdomars inflytande i planarbetet
- barnkonsekvensanalyser vid alla beslut där barns miljöer kan påverkas
- barnchecklistor
- uppföljning och utvärdering av planarbetet utifrån barnkonventionen
- utökat samarbete över nämndgränser
- framtagande av åldersindelad statistik i kombination med geografisk bestämning (d.v.s. var bor och rör sig barn i olika åldrar)
- en barnplan som underlag i översiktsplanen

Motionären vill ge stadsledningskontoret i uppdrag att tillsammans med berörda nämnder gå igenom frågeställningarna och redovisa en handlingsplan utifrån ovanstående punkter.

Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret, stadsbyggnadsnämnden samt Farsta, Kungsholmens och Rinkeby stadsdelsnämnder. Farsta stadsdelsnämnd har överlämnat förvaltningens tjänsteutlåtande utan eget ställningstagande.

Stadsbyggnadsnämnden instämmer i motionärens intentioner om vikten av barn- och ungdomsperspektiv i stadsplanering. Nämnden anser dock utveckling av de instrument som krävs för att ta rätt hänsyn i planeringen påbörjats.

Farsta stadsdelsförvaltning är positiv till motionen.

Kungsholmens stadsdelsnämnd anser att motionen bör avslås i sin helhet och hänvisar till att världens mest krångliga bygglagstiftning inte ska göras än mer krånglig med fler krav och policys.

Rinkeby stadsdelsnämnd anser att andemeningen med motionen är bra och menar att man redan har börjat arbeta aktivt med frågorna i stadsdelen.

Stadsledningskontoret anser att det av Stockholms stad antagna handlingsprogrammet, "En god stad för barnet", för FN:s barnkonvention för åren 2004 t.o.m. 31 december 2008 inbegriper det som motionären efterfrågar. I handlingsprogrammets förord anges att "Varje nämnd, förvaltning och bolag ska anlägga ett barnperspektiv på sin verksamhet. Det ska komma till uttryck i verksamheten och redovisas i verksamhetsprogram".

Mina synpunkter

Motionärens intentioner är goda och jag instämmer i att barn- och ungdomsperspektivet skall tas tillvara i stadsplaneringen. Stockholms stads plan- och byggprocess är dock inte i behov av ytterligare program, policys eller krav. Tvärtom så eftersträvas en kortare planprocess med förtydligade och fokuserade verktyg för hanteringen av bygglov och bygganmälan. Stockholms stad arbetar aktivt mot regering och riksdag och genomför samtidigt en självranskan för att få en sammantagen helhetsbild över vilka krav utöver lagen som Stockholm ställer på byggherrarna genom hela plan- och byggprocessen.

Det finns i dag ett handlingsprogram antaget av kommunfullmäktige 1997 (utl. 1997:164) och reviderat 2004 (utl. 2004:128) som syftar till att implementera barnkonventionen i stadens dagliga arbete ("En god stad för barnet"). I programmet slås det fast att barnkonventionen skall prägla allt arbete som bedrivs i staden. Den skall genomsyra stadens verksamheter oavsett om den bedrivs i egen eller enskild regi, bolag eller stiftelse. Barnkonventionen skall vara en del i det ordinarie arbetet.

Om inte de berörda nämnderna lyckas inarbeta barnperspektivet i sin verksamhet utifrån redan befintliga program och riktlinjer kommer problemet inte att lösas genom ett ytterligare handlingsprogram. Det viktigaste stödet som kan ges är i sådana fall snarare utbildning och ökat medvetande samt att stadens anställda har tillgång till själva texten i barnkonventionen. En renodling av den aktuella verksamheten och en inventering av och prioritering utifrån befintliga program och riktlinjer kan också bli aktuell.

Jag föreslår att motionen därmed anses besvarad.

Bilagor

1. Reservationer
2. Motion av Cecilia Obermüller (mp) (2006:23)

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Reservation anfördes av borgarråden *Roger Mogert* (s) och *Ann-Margarethe Livh* (v) enligt följande.

Vi föreslår kommunstyrelsen föreslå kommunfullmäktige besluta att

1. bifalla motionen
2. därutöver anför följande

Barns intressen måste vara en självklar del av planprocessen. Barnkonsekvensanalyser bör alltid användas vid beslut som påverkar barns miljöer; särskilt angeläget är detta vid planering i anslutning till skol- och förskolefastigheter. Metoder för att tillgodose barns och ungdomars inflytande i planarbetet behöver utvecklas - goda exempel finns att utgå ifrån; både svenska och från andra länder. En rapport; "Barns tillgång till lek-områden" har nyligen tagits fram av miljöförvaltningen och bör kunna utgöra ett bra verktyg för framtida planering.

Under föregående mandatperiod kortades planprocessen betydligt och halverades i stort sett. Det finns ingen anledning att per automatik sätta en effektiv förvaltning i konflikt med barnperspektivet och i förlängningen med FN:s barnkonvention. Barn- och ungdomar ska självfallet ges möjlighet att utifrån sina förutsättningar delta i utformningen av sin hembygd. Det är deras framtida stad vi planerar och vi måste låta de komma till tals.

Kommunstyrelsen delar borgarrådsberedningens uppfattning och föreslår kommunfullmäktige besluta följande

Motion (2006:23) av Cecilia Obermüller (mp) anses besvarad med vad som anförs i detta utlåtande.

Stockholm den 21 mars 2007

På kommunstyrelsens vägnar:
KRISTINA AXÉN OLIN

Mikael Söderlund

Anette Otteborn

Reservation anfördes av *Carin Jämtin, Tomas Rudin, Teres Lindberg och Malte Sigemalm* (alla s) och *Ann-Margarethe Livh* (v) med hänvisning till reservationen av (s) och (v) i borgarrådsberedningen.

Reservation anfördes av *Stefan Nilsson* (mp) enligt följande.

Jag föreslår kommunstyrelsen föreslå kommunfullmäktige besluta att

1. bifalla motionen
2. samt att därutöver anföra följande:

Barns intressen måste vara en självklar del av planprocessen. Barnkonsekvensanalyser bör alltid användas vid beslut som påverkar barns miljöer; särskilt angeläget är detta vid planering i anslutning till skol- och förskolefastigheter. Metoder för att tillgodose barns och ungdomars inflytande i planarbetet behöver utvecklas - goda exempel finns att utgå ifrån; både svenska och från andra länder. En rapport; "Barns tillgång till lek-områden" har nyligen tagits fram av miljöförvaltningen och bör kunna utgöra ett bra verktyg för framtida planering.

Under föregående mandatperiod kortades planprocessen betydligt och halverades i stort sett. Det finns ingen anledning att per automatik sätta en effektiv förvaltning i konflikt med barnperspektivet och i förlängningen med FN:s barnkonvention. Barn- och ungdomar ska självfallet ges möjlighet att utifrån sina förutsättningar delta i utformningen av sin hembygd. Det är deras framtida stad vi planerar och vi måste låta de komma till tals.

ÄRENDET

Motionären utgår från vikten av att tillgodose barns och ungdomars behov och intressen utifrån FN:s barnkonvention och betonar att plan- och bygglagen vilar på principer om medborgarinflytande och människors inflytande. Med utgångspunkt från barns behov föreslår motionären att följande åtgärder genomförs.

- utveckla metoder för barns och ungdomars inflytande i planarbetet
- barnkonsekvensanalyser vid alla beslut där barns miljöer kan påverkas
- barnchecklistor
- uppföljning och utvärdering av planarbetet utifrån barnkonventionen
- utökat samarbete över nämndgränser
- framtagande av åldersindeldad statistik i kombination med geografisk bestämning (dvs var bor och rör sig barn i olika åldrar)
- en barnplan som underlag i översiktsplanen

Motionären vill ge stadsledningskontoret i uppdrag att tillsammans med berörda nämnder att gå igenom och redovisa en handlingsplan utifrån ovanstående punkter.

BEREDNING

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret, stadsbyggnadsnämnden och stadsdelsnämnderna Farsta, Kungsholmen och Rinkeby. Farsta stadsdelsnämnd har överlämnat förvaltningens tjänsteutlåtande utan eget ställningstagande, varför förvaltningens tjänsteutlåtande sammanfattas här. Inom stadsledningskontoret har ärendet beretts av infrastrukturavdelningen.

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande av den 4 december 2006 har följande lydelse.

Staden har antagit ett handlingsprogram, *"En god stad för barnet"*, för FN:s barnkonvention för åren 2004 t.o.m. 31 december 2008. Handlingsprogrammet är en tolkning av FN:s barnkonvention mot bakgrund av de lokala förhållandena i Stockholm, och ett redskap för hur staden ska integrera barnkonventionen i sina verksamheter. I handlingsprogrammets förord anges att "Varje nämnd, förvaltning och bolag ska anlägga ett barnperspektiv på sin verksamhet. Det ska komma till uttryck i verksamheten och redovisas i verksamhetsprogram".

Staden har därmed redan idag ett styrdokument för barnkonventionens tillämpande i de delar motionären efterlyser. Vid sidan av de processer och verktyg som stadsbyggnadsnämnden använder sig av för att säkra barnperspektivet i planeringen, är det stadsledningskontorets uppfattning att pågående utvecklingen av områdesplanering eller fördjupad översiktsplanering är en lämplig planeringsnivå för ytterligare fördjupade analyser av barnperspektivet.

Stadsbyggnadsnämnden

Stadsbyggnadsnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 9 oktober 2006 att som svar på remissen överlämna och åberopa kontorets utlåtande.

Reservation anfördes av Rolf Lindell (s), Eie Herlitz (mp) och Ewa Törngren (v), *bilaga 1*.

Stadsbyggnadskontorets tjänsteutlåtande daterat den 2 oktober 2006 har i huvudsak följande lydelse.

Stadsbyggnadskontoret har uppmärksammat att det finns önskemål om och behov av att inom kontoret utveckla och förtydliga arbetet med barnperspektivet. Det gäller bland annat på grund av att frågor som rör barnens perspektiv allt oftare lyfts fram av allmänheten vid samråden. Därför har kontoret under året sammanställt kunskap om barnperspektivet i planeringen. Bland annat har det klarlagts när och hur barn- och ungdomsperspektivet kan belysas och beaktas i olika skeden i planarbetet. Kontoret menar att det arbete som påbörjats väl torde svara upp mot de önskemål och synpunkter som förs fram i motionen.

Farsta stadsdelsnämnd

Farsta stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 26 oktober 2006 att överlämna ärendet till kommunstyrelsen utan eget ställningstagande.

Farsta stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 26 september 2006 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen är positiv till det som föreslås i motionen. Det är viktigt att anlägga ett barnperspektiv på det utvecklingsarbete som sker inom stadsplaneringen. Det är också viktigt att låta unga komma till tals i frågor/förändringsarbete som berör den sociala och fysiska miljön som barnen befinner sig i som boende och brukare.

Inom projektet "Ungas röst i Farsta" pågår ett arbete med att på olika sätt utveckla former för inflytande bland unga. En projektanställd ungdomslots arbetar bl.a. med att stärka elevråden och kamratstödjarna i sina roller genom fortlöpande utbildning samt att skapa nätverk mellan högstadieskolornas elevråd. I ett samarbete med skolornas elevråd, kamratstödjare, pedagoger och rektorer har en gemensam skoldemokratistrategi för Farstas högstadieskolor utarbetats. I projektet utvecklas olika metoder som ska ge ungdomar möjlighet att lämna synpunkter/förslag på det som berör ungdomar i Farsta. En s.k. community "123farsta.com" har byggts upp av ungdomar. Denna community är en plattform på Internet där politiker, tjänstemän och ungdomar kan kommunicera med varandra samt debattera olika frågor som rör Farstaområdet. Den är också en informationskanal för att berätta om vad som är på gång i Farsta. Några av stadsdelsnämnden utsedda kontaktpolitiker träffar ungdomslotsen och webbredaktio-

nen för ”123farsta.com” regelbundet och diskuterar frågor som ungdomarna tar upp.

I ett annat projekt i Farsta strand har ungdomar varit med i en arbetsgrupp och utformat ett förslag om en ny fritidsgård. Deras idéer resulterade i att en parklek (Forsängen) nu kommer att få en tillbyggnad så att både barn- och ungdomsverksamhet kan rymmas i lokalerna.

I samband med att stadsdelsnämnden svarar på olika remisser som rör ex. nybyggnation eller annan fysisk förändring skulle förvaltningen kunna rådgöra med skolornas elevråd och elevskyddsombud. Synpunkter skulle också kunna inhämtas bland barn och ungdomar som besöker fritidsgårdarna. Communityn ”123farsta.com” skulle kunna användas i detta syfte. Mycket av det som sker inom stadsplaneringen skulle dessutom kunna diskuteras inom ämnet samhällskunskap. En viktig förutsättning för detta är att utställnings- och remisstiderna för olika planförslag är tillräckligt långa så att det finns tid att inhämta synpunkter.

I övrigt när det gäller att ha ett barnperspektiv inför de beslut som fattas så finns alltid en barnkonsekvensanalys med i frågor och beslutsärenden som rör barn och ungdomar. Förvaltningen använder regelbundet den områdesstatistik som finns att tillgå via USK (Utrednings- och statistikkontoret) för att utreda ex. behovet av förskolor och skolor. Även frågor som berör trafiksituationen i samband med ny bebyggelse belyses utifrån ett barn- och säkerhetsperspektiv. Möjligen skulle barnperspektivet tydliggöras och analysen fördjupas ytterligare ifall en barnplan och barnchecklista fanns.

Kungsholmens stadsdelsnämnd

Kungsholmens stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 26 oktober 2006 att motionen bör avslås i sin helhet, samt därutöver anföra följande.

Motionären har rätt i att barnens bästa ska och kommer att beaktas i stadsplaneringen. Lösningen ligger dock inte i att världens krångligaste plan- och byggprocess skall göras än mer krånglig. Tvärtom bör hela planprocessen förenklas, effektiviseras och göras mer överskådlig. Då ökar förutsättningarna för helhetssyn i stadsplaneringen.

Reservation anfördes av ordförande Birgitta Waller (mp) och Reijo Kittilä (v) mot beslutet med hänvisning till sitt gemensamma yrkande att nämnden skulle bifalla förvaltningens förslag.

Kungsholmens stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 17 oktober 2006 har i huvudsak följande lydelse.

Motionären påpekar att förtätningen av staden med bl.a. nya bostadsutbyggnader påverkar livsmiljöer i Stockholm för flera hundra år framåt.

Särskilt påverkar detta barnens livsmiljö då de är begränsade i sin rörelsefrihet och tillbringar större delen av sin tid i sin lokala närmiljö. Bättre barnkonsekvensanalyser måste därför göras enligt motionären. Barns intresse bör vara en självklar del i planeringsprocessen och väga tungt i de beslut som fattas. Barns och ungdomars behov och intressen ska tillgodoses utifrån FN:s barnkonvention. Stockholm bör enligt motionä-

ren skaffa sig arbetsmetoder som bättre innefattar ett barnperspektiv i planeringsprocessen.

Förvaltningen instämmer i att bostadsbyggandet i innerstaden ofta innebär att fritorna minskar, vilket kan vara ett bekymmer för framtiden, inte minst mot bakgrund av vissa rapporter om ökad ohälsa bland barn i stadsmiljö. Slutsatsen är att bra bostadsområden måste planeras med god tillgång på ytor för lek och rörelse i närområdet. En sådan planering underlättas av ett gott samarbete mellan nämnder och förvaltningar inom stadens organisation.

I motionen föreslås också att stadsledningskontoret får i uppdrag att redovisa hur FN:s barnkonventions intentioner ska efterlevas och få genomslagskraft i stadens planering. Stadsdelsförvaltningen stöder förslaget.

Rinkeby stadsdelsnämnd

Rinkeby stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 21 september 2006 att godkänna förvaltningens svar på remissen.

Rinkeby stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 29 augusti 2006 har i huvudsak följande lydelse.

Stadsdelsförvaltningen anser att andemeningen med förslaget, att låta barn och ungdomar bli mer delaktiga i utformningen av utemiljön, är bra. Förvaltningen har redan kommit en bra bit på vägen när det gäller att låta brukargrupper vara delaktiga i planarbetet vid nyanläggning av exempelvis parker och skolgårdar. En fortsatt utveckling av att hitta metoder för att ytterligare utöka barn och ungdomars möjligheter att påverka ”sin egen” miljö är därför helt i linje med förvaltningens ambitioner. Det gäller även att påverka bostadsföretag och andra aktörer som inhyser verksamheter för barn och ungdomar i samma riktning vid om- och nybyggnation.

RESERVATIONER M.M.

Stadsbyggnadsnämnden

Reservation anfördes av Rolf Lindell (s), Eie Herlitz (mp) och Ewa Törngren (v) enligt följande.

Stadsbyggnadsnämnden beslutar att som svar på remissen överlämna stadsbyggnadskontorets svar med nedanstående ändringar och kommentarer.

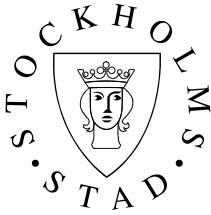
Det är positivt att kontoret har påbörjat ett arbete med inriktning att bättra tillvarata barn- och ungdomsperspektivet i planarbetet. Svaret känns dock något knapphändigt och nämnden önskar se ett fördjupat arbete med dessa frågor. Det är önskvärt med kunskapsuppbyggnad och erfarenhetsutbyte med andra delar av Sverige, där arbetet med att implementera barnkonventionen i många fall kommit längre.

Det är av stor vikt att på olika sätt tillvarata barn- och ungdomars intressen i planarbetet. Detta bör ske var gång det står klart att barn och ungdomars boende- eller vistelsemiljöer berörs. Exempel är många där detta görs bristfälligt. Staden måste aktivt inhämta barnens och ungdomarnas åsikter i många fler planärenden. (Det är deras framtid vi planerar.)

Checklistor bör införas i varje projekt som berör barn och ungdomars miljöer.

Kungsholmens stadsdelsnämnd

Reservation anfördes av ordförande Birgitta Waller (mp) och Reijo Kittilä (v) med hänvisning till sitt gemensamma yrkande att nämnden skulle bifalla förvaltningens förslag.

KOMMUNFULLMÄKTIGE

Motioner

2006:23

2006:23

Motion av Cecilia Obermüller (mp) om rum för barn i Stockholms stads stadsplanering

Dnr 319-3013/2006

I stadsplaneringen skapas framtidens livsmiljöer. De åtgärder som görs idag i form av nya bostadsområden, förtätning eller liknande påverkar stockholmsmiljön för flera hundra år framåt.

För barn, som har ett begränsat rörelseområde är det särskilt viktigt hur närmiljön påverkas och utformas. Barn tillbringar oftast en större del av sin tid i närheten av sin bostad än den vuxne gör. Det är också barnen, och deras barn, som i vuxen ålder ska leva med den stadsplanering som vi nu genomför. Slutsatsen av detta borde rimligtvis vara att barns intresse ska vara en självklar del av planeringsprocessen och väga tungt i de beslut som fattas. Det handlar ytterst om att tillgodose barns och ungdomars behov och intressen utifrån FN:s barnkonvention.

I t ex Skåne län och Lunds och Ängelholms kommuner har man tagit fram föredömliga arbetsmetoder. Samhället, och Stockholm, tjänar på ett barnperspektiv. Har barnen det bra, mår även övriga medborgare bra.

Plan- och bygglagen som reglerar den fysiska planeringen vilar också på principerna om medborgarinflytande och människors delaktighet, och lagen skiljer inte på barn och vuxna. Insikten om detta ökar så sakteliga. Ett positivt exempel är den lekutredning som gjorde i samband med förtätning vid Aspudens skola. Men mycket mer kan och behöver göras.

Utgångspunkten måste vara att vuxna inte alltid vet bäst om de frågor som rör barn och ungdomar. Vi måste lyssna ärligt och uppriktigt, se över formerna för inflytande och sedan ska det synas att vi har lyssnat. Här är exempel på vad som kan och behöver göras:

- utveckla metoder för barn och ungdomars inflytande i planarbetet

- barnkonsekvensanalyser vid alla beslut där barns miljöer kan påverkas
- barnchecklistor (se Skåne län som exempel)
- uppföljning och utvärdering av planarbetet utifrån barnkonventionen
- utökat samarbete över nämndgränser
- framtagande av åldersindelad statistik i kombination med geografisk bestämning (dvs var bor och rör sig barn i olika åldrar)
- en barnplan som underlag i översiktsplanen.

Med hänvisning till ovanstående föreslår jag

att stadsledningskontoret får i uppdrag att i samarbete med övriga berörda nämnder, MhN, SbN, IdN, UtbN, SdN m fl, gå igenom och redovisa en handlingsplan utifrån samtliga ovanstående punkter.

Stockholm den 10 juli 2006

Cecilia Obermüller